MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON

Seduta tat-13 ta' Frar, 2014

Rikors Numru. 55/2012

Paul u Marianne konjugi Hili
(ID 124050M u 404052M
rispettivament)

kontra

1. L-Avukat Generali ;
2. Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Gustizzja, Konsultazzjoni Pubblika u l-Familja ;
3. Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi, Ekonomija u Investiment ghal kull interess li jista` jkollu ;
4. Direttur tad-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali

Il-Qorti :

I. <u>Preliminari</u>

Rat ir-rikors prezentat fit-13 ta` Lulju 2012 li jaqra hekk –

Illi permezz ta` sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet 'Ir-Repubblika ta` Malta vs Paul Hili' datata 19 ta` Gunju 2008 (Dok. A), l-esponent Paul Hili gie kkundannat ghal piena ta` prigunerija ta` tnax-il (12) sena, liema piena qieghed effettivament jiskonta prezentement.

Illi sussegwentement ghas-sentenza fuq imsemmija, l-istess esponent applika ghall-pensjoni ta` min jirtira, ghal liema applikazzjoni rcieva l-acknowledgement hawn anness bhala Dok. B. Fil-fatt b`ittra sussegwenti mibghuta mid-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali, datata 8 ta` Frar 2011, l-esponent Paul Hili gie mgharraf illi l-hlas ta` pensjoni kontributorja gie awtorizzat (Dok. C). Fil-fatt beda johrog il-hlas hekk kif indikat fir-rendikont hawn anness bhala Dok. D, fuq isem l-esponenti Marianne Hili, mart Paul.

Illi rrizulta izda, anke mill-istess rendikont appena msemmi, illi l-istess esponent Paul Hili beda jircievi biss nofs il-pensjoni li kien intitolat ghaliha. Ghal dan il-ghan permezz ta` ittra legali talab lill-intimat Direttur tas-Sigurta` Socjali sabiex jghid ghalfejn kien qed jibghatlu biss nofs il-pensjoni (Dok. E). Sussegwentement, l-esponent gie mgharraf permezz ta` ittra mid-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali datata 18 ta` Lulju 2011 (Dok. F) illi minhabba l-fatt li qed jiskonta piena moghtija b`sentenza tal-Qorti, u minhabba l-fatt li huwa mizzewweg u jmantni l-mara, kien ser jippercepixxi biss nofs il-pensjoni u l-bonuses intitolat ghalihom, liema hlasijiet kienu ser isiru lill-mara, l-esponenti Marianne Hili.

Illi fl-istess ittra l-esponent Paul Hili gie wkoll mgharraf illi ladarba tigi skontata l-piena, terga` tibda

tinhariglu l-pensjoni shiha minn dik id-data `l quddiem, u dan kollu skont Artikolu 91 tal-Att Dwar is-Sigurta` Socjali, Kap. 318 tal-Ligijiet ta` Malta.

Illi l-artikolu appena msemmi jilledi b`mod car u manifest id-drittijiet fundamentali tal-esponenti kif protetti minn Artikolu 36, 37, 39(1), u 39(9) tal-Kostituzzjoni u kif ukoll Artikolu 3, 6(1), 14, Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll, u Artikolu 4 tas-sebgha Protokoll tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali, misjuba f`Kap. 319 tal-Ligijiet ta` Malta, u dan in kwantu l-esponent Paul Hili huwa prigunier bis-sahha tal-imsemmija sentenza filwaqt li l-esponenti Marianne Hili hija martu, kompartecipi fil-komunjoni tal-akkwisti anke f`dak li ghandu x`jaqsam ma` dan il-ksur.

Illi l-fatt illi l-istat qed jaghzel li jaghti biss nofs il-pensjoni kontributorja semplicement ghax l-esponent Paul Hili qieghed jiskonta piena karcerarja, effettivament dan ifisser illi l-istess esponent qed jigi assoggettat ghal kastig doppju, u cioe` l-prigunerija u t-tnaqqis ta` nofs il-pensjoni u l-bonuses, meta dan tal-ahhar ma gie awtorizzat jew ordnat minn ebda Qorti. Huwa f`dan is-sens illi l-istess Artikolu 91 tal-Kap. 318 tal-Ligijiet ta` Malta qed jilledi l-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni u Artikolu 4 tas-Seba` Protokoll tal-Konvenzjoni.

Illi aktar minn hekk, l-applikabbilita` ta` dan l-artikolu tfisser effettivament illi apparti li qed jinghata kastig doppju, l-esponent Paul Hili qed jigi assoggettat ghal piena ohra, apparti dik karcerarja, meta sabiex giet inflitta fuqu din il-piena (mhux karcerarja) ma kellu ebda smigh, u wisq inqas smigh xieraq, kif irid l-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni.

Illi aktar minn hekk, l-esponenti qeghdin ikunu diskriminati in kwantu l-esponent Paul Hili huwa prigunier. Qed tinholoq ghalhekk sitwazzjoni ta` diskriminazzjoni li

qed tilledi b`mod car dak li huwa mhares mill-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni, fis-sens illi minhabba li l-esponent Paul Hili ghandu status ta` prigunier, qed jigi trattat b`mod differenti minn kwalunkwe persuna rtirata ohra li izda mhijiex prigunier. Qed tinholoq ghalhekk bl-aktar mod palez sitwazzjoni ta` diskriminazzjoni bazata fuq status.

Illi fuq kollox, l-applikazzjoni ta` dan l-artikolu qieghda tassoggetta kemm lill-esponenti Paul Hili kif ukoll lil martu l-esponenti l-ohra ghal trattament inuman u degradanti, in kwantu l-istess Paul Hili, ghall-fatt biss li huwa prigunier, l-istat qed ikompli jzidlu pizijiet u pieni li jmorru oltre dawk li gie kkundannat ghalihom sabiex ihallas lura tar-reat li ghalih instab hati. L-istat donnu qed jippretendi illi mart prigunier tista` tlahhaq mal-hajja taghha b`nofs il-pensjoni biss, meta l-istess zewgha hallas il-kontribuzzjonijiet shah u mhux nofshom. Jirrizulta allura illi l-istat qed juza l-poteri legislattivi tieghu biex dak li hu altrimenti dovut lil haddiehor, meta wiehed jasal ghall-prigunieri, bla ebda gustifikazzjoni valida, ma jaghtihulhomx. Dan l-istat, mahluq mil-ligi stess, jammonta wkoll ghal trattament inuman jew degradanti, u jmur kontra d-dritt imhares f`Artikolu 36 tal-Kostituzzjoni u Artikolu 3 tal-Konvenzjoni.

Illi wkoll, l-istess Artikolu jmur kontra d-dritt ghat-tgawdija ta` proprjeta` tal-esponenti, hekk kif imharsa minn Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni, in kwantu b`mod evidenti qed inaqqas u jaqta` ammont ta` flus pagabbli lill-esponent f`pensjoni u bonuses, u dan meta l-istess esponent hallas il-kontribuzzjonijiet matul hajtu ghalihom ; izda b`intervent tal-istat u b`applikazzjoni ta` dan l-artikolu, issa, ha jkun qisu hallas il-kontribuzzjonijiet tieghu ghalxejn, minhabba li l-istat dan il-fatt mhu qed iqisu xejn u unilateralment b`applikazzjoni tal-artikolu in kwestjoni, qabad u naqqas dawn l-ammonti. Il-hlas tal-kontribuzzjonijiet matul hajtu kienu qed iqajmu fl-esponent Paul Hili l-aspettazzjoni legittima illi b`dawk il-kontribuzzjonijiet, ikunu x`ikunu c-cirkostanzi, kien ha jithallas il-pensjoni kontributorja ; li

propju, isimha maghha, tkun qed tithallas skont il-kontribuzzjonijiet li jkunu saru – u ghandhom ikunu dawn biss li jiddeterminaw x`tip ta` pensjoni tithallas, u mhux fatturi ohra mhux relatati, bhal ma joffri l-artikolu tal-ligi in kwestjoni. Il-kontribuzzjonijiet imsemmija, fil-fatt, huma parti mill-patrimonju tal-assi bejn l-istess Paul Hili u martu.

Illi di piu`, fil-mori tas-smigh ta` dan ir-rikors, irrizulta illi Marianne Hili giet mitluba tirrifondi lura dak li hadet permezz tan-nofs il-pensjoni kontributorja li kienet qieghda tircievi, flimkien mal-pensjoni taghha tal-invalidita`, u dan peress illi hija l-mara tar-rikorrent Paul Hili, li huwa prigunier il-habs. Ghalhekk illum qieghda tircievi biss pensjoni tal-invalidita`, b`5% imnaqqsa minnha biex taghmel tajjeb ghar-rifuzjoni mitluba. Dan fih innifsu jammonta wkoll ghal ksur fondamentali tal-istess Marianne Hili, abbazi tal-fatt illi l-ligi qed tiddiskrimina kontra taghha ghax il-konjugi ta` prigunier, u di piu` dan jammonta wkoll ghal trattament degradanti.

Ghaldaqstant l-esponenti qeghdin bil-qima jitolbu lil dina l-Onorabbli Qorti joghgobha tiddikjara ghar-ragunijiet fuq premessi illi l-Artikolu 91 tal-Kap. 318 jilledi d-drittijiet fundamentali tal-bniedem tal-esponenti kif protetti mill-Artikoli 36, 37, 39(1) u 39(9) tal-Kostituzzjoni u kif ukoll Artikolu 3, 6(1), 14, Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll, u Artikolu 4 tas-Sebgha Protokoll tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali, misjuba f`Kap 319 tal-Ligijiet ta` Malta, u b`konsegwenza l-applikazzjoni tal-istess artikolu mill-intimati jew min minnhom ma ghandha ebda effett fil-ligi ; u ghalhekk konsegwentement l-esponenti qeghdin bil-qima jitolbu wkoll lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex taghti dawk l-ordnijiet u direttivi opportuni sabiex tassigura l-harsien tad-drittijiet fundamentali tal-esponenti kif fuq imsemmija, okkorrendo billi inter alia tordna li l-esponenti jithallsu dik il-parti tal-pensjoni u l-bonuses li sal-lum gew lilhom imnaqqsa, u li sussegwentement jibqghu jigu mhallsa l-pensjoni l-bonuses kollha spettanti lilhom fl-intier taghhom.

Rat id-dokumenti li kienu esebiti mar-rikors.

Rat ir-risposta tal-intimati kollha prezentata fit-3 ta` Awwissu 2012 li taqra hekk –

1. Illi fl-ewwel lok u in linea preliminari, is-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi, Ekonomija u Investiment mhuwiex il-legittimu kontradittur tat-talbiet attrici in kwantu la l-politika u lanqas il-ligijiet dwar is-Sigurta` Socjali ma jaqghu fil-mansjoni tieghu ;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kull allegat ksur tal-artikoli 36, 37, 39(1) u 39(9) tal-Kostituzzjoni ta` Malta u tal-artikoli 3, 6(1), 14, artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll u artikolu 4 tas-Sebgha Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-drittijiet tal-Bniedem (Kap. 319) huwa nfondat fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet segwenti li qed jigu elenkati minghajr pregudizzju ghal xulxin ;

3. Illi ma hemm l-ebda konsegwenzi kriminali dupplici fil-kaz odjern u kull allegazzjoni li l-artikolu 91 tal-Kap 318 "qed jilledi l-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 4 tas-Seba` Protokoll tal-Konvenzjoni" in kwantu, skont ir-rikorrenti, Paul Hili "qed jigi assoggettat ghal kastig doppju" hija legalment u fattwalment infondata u nsostenibbli. Il-gurisprudenza nostrana tghallem li l-elementi biex jista` jinghad li tali jedd ikun inkiser, huma (i) it-tehid ta` proceduri jew l-ghoti ta` piena mill-gdid ; (ii) fi procedimenti kriminali ; (iii) ghal reat li dwaru tkun diga` nghatat decizjoni finali ; (iv) fl-istess gurisdizzjoni ; u (v) skont il-ligi u l-procedura ta` dak il-pajjiz. Huwa manifest li dawn l-elementi ma jiffigurawx fil-kaz odjern in kwantu r-rikorrent Paul Hili gie mixli, instab hati u gie kkastigat ghar-reat minnu kommess darba wahda biss u dan a

tenur tad-decizjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali tad-19 ta` Gunju 2008 ;

4. Illi bir-rispett kollu, bl-ebda tigbid tal-immaginazzjoni ma jista` jinghad li l-artikolu 91 tal-Kap 318 qieghed jissoggetta lir-rikorrent Paul Hili ghal "piena ohra, apparti dik karcerarja" u jissottometti u li din l-allegazzjoni ma tregix in kwantu hemm distinzjoni netta bejn "piena" ghal reat kriminali u l-fatt li r-rikorrent Paul Hili m`huwiex intitolat ghall-pensjoni, beneficcju, allowance, jew ghajnuna sakemm jinstab fil-Facilita` Korrettiva ta` Kordin jiskonta l-piena karcerarja ghar-reat kommess minnu skont id-decizjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali `l fuq citata ;

5. Illi di piu`, huwa inawdit li r-rikorrenti qed jilmentaw li ma kellhomx smigh xieraq a tenur tal-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni meta, kif se jirrizulta mill-provi, ir-rikorrent Paul Hili kellu l-fakolta` illi jappella mid-decizjoni tad-Direttur tas-Sigurta` Socjali a tenur tal-artikolu 108 tal-Kap. 318 izda ghazel li jiskarta dan ir-rimedju ;

6. Illi l-esponenti jichdu kull allegazzjoni li r-rikorrenti qeghdin ikunu diskriminati bi ksur tal-artikolu 14 tal-Konvenzjoni. Illum huwa pacifiku illi hemm diskriminazzjoni meta (i) kazijiet ugwali jew persuni f`sitwazzjonijiet ugwali ; (ii) jigu trattati b`mod differenti ; u iii) meta ma jkunx hemm bazi objettiva u ragjonevoli ghal tali trattament differenti [tali bazi objettiva u ragonevoli tigi nieqsa meta t-trattament differenti jkun attribwibbli ghal kollox jew principalment minhabba r-razza, il-post tal-origini, l-opinjonijiet politici, eccetera tal-persuni] jew (iv) jekk ma jkunx hemm rapport ragonevoli ta` proporzjonalita` bejn il-mezzi mpjegati u l-iskop vizwalizzat. Fil-kaz tar-rikorrenti, ma hemm l-ebda diskriminazzjoni in kwantu l-artikolu 91 tal-Kap 318 japplika ugwalment ghal kull persuna li tkun qed tinzamm

fi stat ta` prigunerija jew detenzjoni b`konsegwenza ta` sentenza moghtija talli tkun instabet hatja ta` reat;

7. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost u biss ghall-grazzja tal-argument u sabiex l-esponenti jilqghu l-allegazzjonijiet kollha tar-rikorrenti, dato ma non conesso li tissussisti xi forma ta` diskriminazzjoni bejn ir-rikorrenti u "kwalunkwe persuna rtirata ohra li izda mhijiex prigunier" kif qed jallegaw ir-rikorrenti, ir-raguni objettiva u ragonevoli ghalfejn l-artikolu 91 tal-Kap 318 qieghed jiskwalifika lil kull persuna fi stat ta` prigunerija jew detenzjoni talli tkun instabet hatja ta` reat milli tircievi pensjoni, beneficcju, allowance jew ghajnuna, hija li l-istat illi irid imantni lil kull min hu hekk detenut bi spejjez konsiderevoli ghall-pajjiz ;

8. Illi inoltre, l-esponenti jirrespingu bil-qawwa kull allegazzjoni li dan l-artikolu tal-ligi jissoggetta lir-rikorrenti ghal trattament jew piena inumana jew degradanti. Il-gurisprudenza in materia tghallem li illi "ill treatment" "must attain a minimum level of severity if it is to amount to inhuman treatment contrary to article 3. In particular, it must cause wither actual bodily harm or intense physical or mental suffering. Where the relevant suffering must go beyond that inevitable punishment" u li "treatment is degrading if it is such as to arouse in the victims feelings of fear, anguish and inferiority capable of humiliating and debasing them". [Kudia v Poland, 2000-IX ; 35 ECHR 198 para 92 GC]. Fic-cirkostanzi ghall-ebda trattament inuman u degradanti u kull allegazzjoni mressqa mir-rikorrenti fis-sens li l-artikolu 91 tal-Kap 318 jilledi d-drittijiet fundamentali taghhom protetti a tenur tal-artikolu 36 tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali hija nfondata u nsostenibbli ;

9. Illi finalment ghandu jinghad li skont il-kazistika tal-Qorti Ewropea l-istat ghandu diskrezzjoni wiesa` sabiex jirregola l-politika tas-Sigurta` Socjali tal-

pajjiz u kull allegazzjoni da parti tar-rikorrenti fis-sens illi l-artikolu 91 tal-Kap 318 jilledi d-dritt tar-rikorrenti hekk kif imhares mill-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u mill-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni ma tregix ;

10. Illi oltre dan, ir-rikorrent bl-ebda mod ma jistghu jivvantaw xi aspettattiva legittima li bil-kontribuzzjonijiet imhallsa "ikunu x`ikunu c-cirkostanzi kien se jithallas il-pensjoni kontributorja" u dan specjalment in vista tal-fatt li aspettattiva li tmur kontra disposizzjoni specifika fil-ligi ma tista` qatt tkun legittima ;

11. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet suesposti, l-esponenti bir-rispett jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha tichad it-talbiet kollha tar-rikorrenti bl-ispejjez kontra taghhom.

Semghet ix-xiehda ta` George Cremona u tar-rikorrenti Miriam Hili fl-udjenza tal-20 ta` Novembru 2012.

Semghet ix-xiehda tar-rikorrent Paul Hili, ta` Joseph Camilleri – Direttur tas-Sigurta` Socjali - ta` George Cremona u ta` Dr Isabelle Busuttil fl-udjenza tad-29 ta` Novembru 2012 u rat id-dokumenti li kienu prezentati fl-istess udjenza.

Rat ix-xiehda bl-affidavit ta` Abraham Zammit, Direttur tas-Servizzi Korrettivi.

Rat in-nota ta` osservazzjonijiet illi r-rikorrenti pprezentaw fit-28 ta` Frar 2013.

Rat in-nota ta` sottomissjonijiet tal-intimati kollha li kienet prezentata fit-2 ta` Mejju 2013.

Semghet is-sottomissjonijiet tal-ahhar bil-fomm illi ghamlu d-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tas-6 ta` Gunju 2013.

Rat id-digriet taghha moghti f`din l-ahhar udjenza fejn halliet il-kawza ghas-sentenza.

Rat l-atti l-ohra tal-kawza.

Ikkunsidrat :

II. <u>Fatti</u>

Bis-sahha ta` sentenza moghtija fid-19 ta` Gunju 2008 mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet '*Ir-Repubblika ta` Malta vs Paul Hili*' ir-rikorrent kien ikkundannat ghal piena ta` tnax (12)–il sena prigunerija. Meta r-rikorrent, ipprezenta r-rikors odjern, huwa kien qieghed jiskonta s-sentenza fil-Forensic Unit – Sptar Monte Carmeli.

Meta rcieva l-kundanna, ir-rikorrent ma kienx ghadu rtira mix-xoghol. Kien impjegat bhala technician mal-Air Malta plc. Wara li beda jiskonta s-sentenza, u qorob ghall-eta` tal-irtirar, huwa applika ghall-pensjoni tas-sigurta` socjali li ghaliha kien hallas il-kontribuzzjonijiet skond il-ligi. Ir-rikorrent ghalaq il-61 sena fid-29 ta` Jannar 2011. Id-Direttur tas-Sigurta` Socjali awtorizza l-hlas ta` nofs il-pensjoni (li ghaliha r-rikorrent kien ikun intitolat) ghax ir-rikorrent kien qieghed jiskonta sentenza ta` prigunerija. Dan in-nofs tal-pensjoni beda jithallas lil Marianne Hili li tigi mart Paul Hili.

Bi svista pero` – ighid id-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali – ma kienux indunaw illi Marianne Hili *de proprio* kienet qeghda tippercepixxi pensjoni ta` invalidita`. Billi kienet qed tircievi dik il-pensjoni taghha, ma kenitx intitolata skond il-ligi illi tippercepixxi n-nofs tal-pensjoni tar-rikorrent.

Id-Dipartiment ghalhekk talab lil Marianne Hili biex thallas lura n-nofs tal-pensjoni ta` zewgha li kienet thallset lilha indebitament fil-perijodu ta` bejn id- 29 ta` Jannar 2011 u l-14 ta` Settembru 2012 : b`kollox €9,257.95. Id-decizjoni tad-Direttur tas-Sigurta` Socjali kienet kontestata fis-6 ta` Settembru 2012 billi l-kaz ittiehed mir-rikorrenti quddiem l-Arbitru skond il-ligi. L-appell ma kienx ghadu beda jinstema` mill-Arbitru sakemm il-kawza tal-lum thalliet ghas-sentenza.

Intant biex jigbor lura nofs il-pensjoni tar-rikorrent li kienet thallset indebitament lil mart ir-rikorrent, id-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali beda jaqta` 5% mill-pensjoni tal-invalidita` ta` mart ir-rikorrent biex jaghmlu tajjeb ghaz-*'zejjed'* li kienet thallset.

Ikkunsidrat :

III. <u>L-ewwel eccezzjoni</u>

Fix-xiehda taghha, Dr Isabelle Busuttil mill-Ministeru tal-Finanzi, Ekonomija u Investiment ikkonfermat illi l-qasam tas-sigurta` socjali ma kienx jaqa` taht ir-responsabilita` tal-Ministeru.

Ghalkemm il-Qorti tosserva illi ir-rikorrenti harrku lis-Segretarju Permanenti tal-Ministeru *ghal kull interess li*

*jista` jkollu*, tirrileva li ma hemmx imqar l-'*interess*' li trid il-ligi sabiex l-istess Segretarju Permanenti joqghod bhala intimat f`dan il-procediment, ladarba tenut kont tal-mertu tal-kwistjoni, dak is-Segretarju Permanenti ma jistax jitqies bhala legittimu kontradittur tar-rikorrenti.

Il-Qorti qeghda ghalhekk <u>tilqa`</u> l-ewwel eccezzjoni, u qeghda <u>tillibera</u> lis-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi, Ekonomija u Investiment mill-osservanza tal-gudizzju – spejjez ghar-rikorrenti.

Ikkunsidrat :

IV. <u>L-Art 91 tal-Kap 318</u>

Fil-kawza tal-lum, ir-rikorrenti mhux ighidu illi l-Art 91 tal-Kap 318 kien applikat hazin fil-konfront taghhom, izda qeghdin jilmentaw illi l-Art 91 tal-Kap 318 <u>bhala tali</u> jikser id-drittijiet fondamentali taghhom.

Id-disposizzjoni in kwistjoni taqra hekk –

Persuna tkun skwalifikata milli tirċievi pensjoni, benefiċċju, allowance jew għajnuna li titħallas taħt dan l-Att għal xi perijodu li matulu tkun qed tinżamm fi stat ta' priġunerija jew detenzjoni b'konsegwenza ta' sentenza mogħtija talli tkun instabet ħatja ta' reat :

Iżda meta dik il-persuna kienet tkun qed tirċievi allowance li titħallas taħt l-artikoli 76, 76A u 79, dik l-allowance għandha, matul dak il-perijodu, titħallas lill-kap tal-familja li miegħu it-tifel jew persuna, li dwarhom tkun qed titħallas dik l-allowance, ikunu joqgħodu :

Iżda iktar meta dik il-persuna tkun raġel miżżewweġ li kien ikollu dritt għal pensjoni taħt dan l-Att, u li, minnufih

qabel ma ngħata s-sentenza kif imsemmi fuq, ma kellux id-disposizzjonijiet tal-artikolu 96 japplikaw għalih, il-mara tiegħu għandha jkollha dritt li tirċievi nofs il-pensjoni li kienet titħallas lil żewġha li kieku hu ma kienx skwalifikat taħt id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu, sakemm hi ma jkollhiex ġa dritt għal pensjoni taħt dan l-Att bi dritt tagħha stess.

Ikkunsidrat :

V. <u>L-Art 36 tal-Kostituzzjoni u l-Art 3 tal-Konvenzjoni</u>

Ir-rikorrenti jsostnu li fil-kaz taghhom l-Art 91 tal-Kap 318 huwa lesiv tal-jeddijiet taghhom kif imharsa bl-Art 36 tal-Kostituzzjoni ta` Malta ("il-Kostituzzjoni") u bl-Art 3 tal-Konvenzjoni Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali ("il-Konvenzjoni").

L-**<u>Art 36 tal-Kostituzzjoni</u>** jaqra hekk –

(1) Ħadd ma għandu jkun assoġġettat għal piena jew trattament inuman jew degradanti.

(2) Ebda ħaġa li hemm fi jew magħmula skont l-awtorità ta' xi liġi ma titqies li tkun inkonsistenti ma' jew bi ksur ta' dan l-artikolu safejn il-liġi in kwistjoni tawtorizza l-għoti ta' xi deskrizzjoni ta' piena li kienet legali f 'Malta minnufih qabel il-ġurnata stabbilita.

(3) (a) Ebda liġi ma għandha tipprovdi għall-impożizzjoni ta' pieni kollettivi.

(b) Ebda ħaġa f'dan is-subartikolu ma tipprekludi l-impożizzjoni ta' pieni kollettivi fuq il-membri ta' korp dixxiplinat skont il-liġi li tirregola d-dixxiplina ta' dak il-korp.

L-**<u>Art 3 tal-Konvenzjoni</u>** jghid –

Hadd ma ghandu jkun assoggettat ghal tortura jew ghal trattament jew piena inumana jew degradanti.

Skond ir-rikorrent Paul Hili, il-lezjoni taht dawn iz-zewg disposizzjonijiet hija kostitwita bil-fatt illi min-naha wahda l-Art 91 tal-Kap 318 ghax huwa prigunier iccahhdu mill-pensjoni kollha li kkontribwixxa ghaliha billi martu tircievi pensjoni tal-invalidita`, imbaghad fil-Forensic Unit – Sptar Monte Carmeli jinsab f`cella ma` erba` persuni ohra, bi privatezza ta` xejn, u b`facilitajiet ghal bzonnijiet tan-natura u igenici primittivi ; inoltre huwa ghandu l-pressjoni u z-zokkor, u l-ikel provdut lilu mhux kompatibbli mad-dieta li jehtieg isegwi.

Min-naha taghha, ir-rikorrenti Marianne Hili tghid illi bil-fatt li ma tircievi xejn mill-pensjoni ta` zewgha, u qeghda ggarrab tnaqqis ta` 5% mill-pensjoni taghha minhabba li ghal xi zmien thallset nofs il-pensjoni tar-ragel kontra dak li jghid l-Art 91 tal-Kap 318 hija giet qeghda tbati minn nuqqas notevoli anke ghall-ghejxien taghha.

Skond Abraham Zammit, li kien Direttur tal-Facilitajiet Korrettivi, il-prigunieri huma trattati bl-istess mod, irrispettivament minn jekk tkunx qeghda tinqatghalhom nofs il-pensjoni kontributorja jew jekk ma jkunux jippossjedu ebda fondi.

Din il-Qorti tghid li abbazi tal-provi li tressqu, ma jirrizultax illi l-Art 91 tal-Kap 318 kif formulat u l-applikazzjoni tieghu fil-kaz tar-rikorrenti huwa lesiv ghad-drittijiet tar-rikorrenti kif protetti bl-Art 36 tal-Kostituzzjoni u bl-Art 3 tal-Konvenzjoni.

Kif josserva **<u>Facett</u>** f`pagna 42 tal-ktieb tieghu "**<u>The Application of the European Convention on Human Rights</u>**" - Edizzjoni 1987 –

Inhuman treatment would then be the deliberate infliction of physical or mental pain or suffering against the will of the victim and, when forming part of criminal punishment, out of proportion to the offence.

Kif josserva **<u>Sieghart</u>** f`pagna 167 tal-ktieb tieghu "**<u>The International Law of Human Rights</u>**" – Edizzjoni 1983 –

In Denmark et al v. Greece E.U.C.M (European Commission of Human Rights) stated that the notion of inhuman treatment covers at least such treatments as deliberately causes severe suffering, mental or physical, which in the particular situation is unjustifiable …

*Treatment must attain a minimum level of severity if it is to fall within the scope of the term 'inhuman'. The assessment of the minimum is, in the nature of things, relative ; it depends on all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical or mental effects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim (**<u>Ireland v. United Kingdom</u>** (53-10-71) judgment, 2EHRR 25'. 5.10.*

Dwar x`tifsira ghandha l-espressjoni *trattament inuman u degradanti* hemm l-insenjament tas-sentenza tal-Qorti ta` Strasbourg fil-kawza "**<u>Ireland v. United Kingdom</u>**" tat-18 ta` Jannar 1978 fejn inghad li jkun hemm *trattament inuman* meta jkun hemm "*the infliction of intense physical or mental suffering*" filwaqt li *trattament degradanti* jinkludi "*treatment designed to arouse in victims feelings of fear, anguish and inferiority capable of humiliating and debasing them and possibly breaking their physical or moral resistance*".

Fl-hekk maghruf bhala "**The Greek Case**" il-Kummissjoni Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem kienet irrilevat li –

The notion of inhuman treatment covers at least such treatment as deliberately causes severe suffering, mental or physical, which, in the particular situation, is unjustifiable ... Treatment or punishment of an individual may be said to be degrading if it grossly humiliated him before others of derives him to act against his will or conscience.

It-trattament jitqies inuman meta jkun mahsub minn qabel u jkun premeditat sabiex jikkaguna "intense physical and mental suffering" – (ara s-sentenza tad-9 ta` Gunju 1998 fil-kawza "**Tekin v. Turkey**").

Ghar-rigward ta` trattament degradanti, generalment, dan jitqies li jirreferi ghal dak it-trattament li jgieghel lil dak li jkun ikisser ir-resistenza kemm fizika u morali tal-vittma jew li jgieghel lill-vittma li tagixxi kontra l-volonta' taghha.

Fil-kawza "**Peers vs Greece**", deciza fid-19 ta` April 2001, il-Qorti ta` Strasbourg qalet hekk –

The Court recalls that, according to its case-law, ill-treatment must attain a minimum level of severity if it is to fall within the scope of Article 3. The assessment of this minimum level of severity is relative ; it depends on all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical and mental affects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim (see, among other authorities, Ireland v. the United Kingdom, judgement of 18 January 1978, Series A no. 25, p. 65, 162). Furthermore, in considering whether a treatment is "degrading" within the meaning of Article 3, the Court will have regard to whether its object is to humiliate and debase the person concerned and whether, as far as the

consequences are concerned, it adversely affected his or her personality in a manner incompatible with Article 3 (see Ranninen v. Finland, judgement of 16 December 1997, Reports of Judgements and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, 55).

In the light of the foregoing, the Court considers that in the present case there is no evidence that there was a positive intention of humiliating or debasing the applicant. However, the Court notes that, although the question whether the purpose of the treatment was to humiliate or debase the victim is a factor to be taken into account, the absence of any such purpose cannot conclusively rule out a finding of violation of Article 3 (see V. v. The United Kingdom [GC], no. 24888/94, 71, ECHR 1999-IX)".

Fid-decizjoni tal-11 ta` Dicembru 2003 fil-kawza "**Yancov v. Bulgaria**" il-Qorti ta` Strasbourg qalet hekk –

In considering whether treatment is "degrading" within the meaning of Article 3, the Court will have regard to whether its object is to humiliate and debase the person concerned and whether, as far as the consequences are concerned, it adversely affected his or her personality in a manner incompatible with Article 3. Even the absence of such a purpose cannot conclusively rule out a finding of a violation of Article 3 (see, for example, Peers v. Greece, no. 28524/95, 74, ECHR 2001-III; and Kalashnikov v. Russia, no. 47095/99, 101, ECHR 2002-VI).

Ill-treatment must attain a minimum level of severity if it is to fall within the scope of Article 3 of the Convention. The assessment of this minimum level of severity is relative; it depends on all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical and mental effects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim (see, Ireland v. The United Kingdom, judgement of 18 January 1978, Series A no. 25, p. 65, 162). The Court has consistently stressed that the suffering and humiliation involved must go beyond that

inevitable element of suffering or humiliation connected with a given form of legitimate treatment or punishment. Measures depriving a person of his liberty may often involve such an element. The State must ensure that a person is detained in conditions which are compatible with respect for his human dignity, that the manner and method of the execution of the measure do not subject him to distress or hardship of an intensity exceeding the unvoidable level of suffering inherent in detention and that, given the practical demands of imprisonment, his health and well-being are adequately secured (Kudla v. Poland [GC], no. 30210/96, 93-94, ECHR 2000-XI)".

In vista tal-premess, il-Qorti qeghda <u>tichad</u> il-lanjanza tar-rikorrenti ghal allegat ksur tal-Art 36 tal-Kostituzzjoni u tal-Art 3 tal-Konvenzjoni.

Ikkunsidrat :

VI. <u>L-Art 37 tal-Kostituzzjoni u l-Art 1 tal-Ewwel (1) Protokoll tal-Konvenzjoni</u>

Ir-rikorrenti jsostnu li fil-kaz taghhom l-Art 91 tal-Kap 318 huwa lesiv tal-jeddijiet taghhom kif imharsa bl-Art 37 tal-Kostituzzjoni u l-Art 1 tal-Ewwel (1) Protokoll tal-Konvenzjoni.

L-**<u>Art 37 tal-Kostituzzjoni</u>** jaqra hekk –

(1) Ebda proprjetà ta' kull xorta li tkun ma għandu jittieħed pussess tagħha b'mod obbligatorju, u ebda nteress fi jew dritt fuq proprjetà ta' kull xorta li tkun ma għandu jiġi miksub b'mod obbligatorju, ħlief meta hemm disposizzjoni ta' liġi applikabbli għal dak it-teħid ta' pussess jew akkwist - jittieħed pussess tagħha b'mod obbligatorju, u ebda nteress fi jew dritt fuq proprjetà ta' kull xorta li tkun ma għandu jiġi miksub b'mod

obbligatorju, ħlief meta hemm disposizzjoni ta' liġi applikabbli għal dak it-teħid ta' pussess jew akkwist -

(a) għall-ħlas ta' kumpens xieraq ;

(b) li tiżgura lil kull persuna li tippretendi dak il-kumpens dritt ta' aċċess lil qorti jew tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'liġi sabiex jiġi deċiż l-interess tagħha fi jew dritt fuq il-proprjetà u l-ammont ta' kull kumpens li għalih tista' tkun intitolata, u sabiex tikseb ħlas ta' dak il-kumpens ; u

(ċ) li tiżgura lil kull parti fi proċeduri f'dik il-qorti jew tribunal dwar pretensjoni bħal dik dritt ta' appell mid-deċiżjoni tagħha lill-Qorti tal-Appell f'Malta :

Iżda f'każijiet speċjali l-Parlament jista', jekk hekk jidhirlu xieraq li jagħmel fl-interess nazzjonali, b'liġi jistabbilixxi l-kriterji li għandhom jitħarsu, magħduda l-fatturi u ċ-ċirkostanzi l-oħra li għandhom jitqiesu, biex jiġi stabbilit il-kumpens li għandu jitħallas dwar proprjetà li jittieħed pussess tagħha jew li tiġi akkwistata b'mod obbligatorju ; u f'kull każ bħal dak il-kumpens għandu jiġi iffissat u għandu jitħallas skont hekk.

(2) Ebda ħaġa f'dan l-artikolu ma għandha tiftiehem li tolqot l-egħmil jew ħdim ta' xi liġi safejn tipprovdi għat-teħid ta' pussess jew akkwist ta' proprjetà -

(a) bi ħlas ta' xi taxxa, rata jew drittijiet ;

(b) bħala penali għal, jew bħala konsegwenza ta', ksur tal-liġi, sew jekk bi proċeduri ċivili jew wara dikjarazzjoni ta' ħtija ta' reat kriminali ;

(ċ) wara l-attentat ta' tneħħija tal-proprjetà barra minn jew ġewwa Malta bi ksur ta' xi liġi ;

(d) bħala teħid ta' kampjun għall-finijiet ta' xi liġi ;

(e) meta l-proprjetà tikkonsisti f'annimal meta jiġi misjub f'art ħaddieħor jew mitluf ;

(f) bħala inċidentali għal kirja, liċenza, privileġġ jew ipoteka, mortgage, dritt, bill of sale, pleġġ jew kuntratt ieħor ;

(g) bħala l-għoti jew l-amministrazzjoni ta' proprjetà għan-nom u għab-benefiċċju tal-persuna ntitolata għall-interess benefiċjarju fiha, proprjetà fi trust, proprjetà tal-għadu jew il-proprjetà ta' persuni dikjarati falluti b'sentenza jew xort'oħra dikjarati falluti jew insolventi, persuni ta' moħħ marid, persuni mejta, jew għaqdiet korporati jew mhux korporati fil-kors ta' stralċ jew likwidazzjoni ;

(h) fl-esekuzzjoni ta' sentenzi jew ordnijiet ta' qrati ;

(i) minħabba li tkun fi stat perikoluż jew ta' ħsara għas-saħħa tan-nies, annimali jew pjanti ;

(j) bħala konsegwenza ta' xi liġi dwar il-preskrizzjoni ta' azzjonijiet, preskrizzjoni akkwiżittiva, art abbandunata, teżor misjub, manumorta jew id-drittijiet ta' suċċessjoni kompetenti lill-Gvern ta' Malta ; jew

(k) għal dak iż-żmien biss sakemm ikun meħtieġ għall-finijiet ta' xi eżami, investigazzjoni, kawża jew inkjesta jew, fil-każ ta' art, l-egħmil fuqha –

(i) ta' xogħol ta' konservazzjoni ta' ħamrija jew il-konservazzjoni ta' risorsi naturali oħra ta' kull xorta jew ta' rikostruzzjoni ta' ħsara tal-gwerra ; jew

(ii) ta' żvilupp jew titjib agrikolu li s-sid jew okkupant tal-art ikun ġie mitlub, u jkun mingħajr skuża raġonevoli u legali rrofta jew naqas li jagħmel.

(3) Ebda ħaġa f'dan l-artikolu ma għandha tiftiehem li tolqot l-egħmil jew ħdim ta' xi liġi safejn

tipprovdi għall-għoti lill-Gvern tal-proprjetà ta' xi minerali, ilma jew antikitajiet ta' taħt l-art.

(4) Ebda ħaġa f'dan l-artikolu ma għandha tiftiehem li tolqot l-egħmil jew ħdim ta' xi liġi għat-teħid ta' pussess obbligatorju fl-interess pubbliku ta' xi proprjetà, jew l-akkwist obbligatorju fl-interess pubbliku u ta' xi interess fi jew dritt fuq proprjetà, meta dik il-proprjetà, interess jew dritt huwa miżmum minn għaqda korporata li hija mwaqqfa għal skopijiet pubbliċi minn xi liġi u li fiha ebda flejjes ma ġew investiti barra minn flejjes provduti minn xi leġislatura f'Malta.

<u>L-Art 1 tal-Ewwel (1) Protokoll tal-Konvenzjoni</u> ighid hekk -

Kull persuna naturali jew persuna morali ghandha dritt ghat-tgawdija pacifika tal-possedimenti taghha. Hadd ma ghandu jigi pprivat mill-possedimenti tieghu hlief fl-interess pubbliku u bla hsara tal-kundizzjonijiet provduti bil-ligi u bil-principji generali tal-ligi internazzjonali.

Izda d-disposizzjonijiet ta' qabel ma ghandhom b'ebda mod inaqqsu d-dritt ta' Stat li jwettaq dawk il-ligijiet li jidhrulu xierqa biex jikkontrolla l-uzu ta' proprjetà skond l-interess generali jew biex jizgura l-hlas ta' taxxi jew kontribuzzjonijiet ohra jew pieni.

Limitatament ghall-Art 37 tal-Kostituzzjoni, il-Qorti taghmel riferenza ghad-deposizzjoni ta` Joseph Camilleri illi fiz-zmien meta xehed kien jokkupa l-kariga ta` Direttur Generali – Servizzi Socjali. Fix-xiehda tieghu, Joseph Camilleri mhux biss ghamel analizi ta` x`wassal biex sar l-Art 91 tal-Kap 318 kif inhu llum b`riferenza ghal-legislazzjoni precedenti, mhux biss dahal fl-isfond tal-hsieb socjali li wassal ghal-ligi kif inhi llum u l-ligijiet precedenti, izda dahal fl-amministrazzjoni tal-flus kolpiti bl-operat bl-Art 91 tal-Kap 318.

Il-Qorti hadet konsiderazzjoni ta` kull ma nghad fil-kawza tal-lum u tghid illi l-Art 91 tal-Kap 318 mhux lesiv tal-Art 37 tal-Kostituzzjoni, in vista tas-subinciz 2(b) tal-istess Art 37.

Ghar-rigward tal-Art 1 tal-Ewwel (1) Protokoll tal-Konvenzjoni, il-Qorti taghmel riferenza ghal Pag 827-828 tal-ktieb ta` Karen Reid bl-isem "**A Practitioner`s Guide to the European Convention on Human Rights**" (OUP – Fourth Edition – 2012 – Sweet & Maxwell). L-awtrici tghid hekk –

There is no right as such that a State provide a particular type or amount of benefit. However despite early case-law distinctions between contributory and non-contributory benefits, the Court has now stated that, given the fact that may people in Contracting States are dependent, for at least part of their lives on benefits, and given the variety of funding methods, where a Contracting State has in force legislation providing for the payment as of right of a welfare benefit – whether conditional or not on the prior payment of contributions – that legislation must be regarded as generating a proprietory interest falling within the ambit of Art 1 of Protocol 1 for persons satisfying its requirements …

Where the amount of a benefit is reduced or discontinued this appears to constitute an interference with possession that requires justification in the general interest and be duly proportionate, without imposing "an individual and excessive burden"

Taghmel riferenza ghal dak li kitbu Jacobs, White & Ovey fil-pag 483 – 484 ta` "**The European Convention on Human Rights**" (OUP – Fifth Edition – 2010) meta waqt li kienu qeghdin jikkummentaw dwar id-decizjoni tal-Grand Chamber tas-6 ta` Lulju 2005 fil-kaz "**Stec and others v United Kingdom**" qalu hekk –

The Grand Chamber lays down the new approach which is to be applied in furture cases, relying on an interpretation which renders the rights of the Convention practical and effective rather than theoretical and illusory. The Grand Chamber also referred to the court`s case- law under Article 6 which had brought disputes concerning all forms of social security within the scope of that article. The Court concluded that whenever persons can assert a right to a welfare benefit under national law Article 1 of Protocol 1 applies. The Court goes on to note that the bringing of social security fairly and squarely within the scope of Article 1 of Protocol 1 does not create any right to acquire property. However if a Contracting Party does create rights to social security benefits, the benefit schemes must be operated in a manner which is compatible with the prohibition of discrimination set out in Art 14.

Fil-fehma tal-Qorti, din id-dottrina (u ohra esposta minn awturi ohra li ssegwi l-istess linji) hija rilevanti ghaliex tinkwadra l-kwistjoni li l-Qorti ghandha quddiemha fil-kaz tal-lum fl-ambitu tal-Art 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni. Hija pero` rilevanti wkoll ghaliex tippreciza fejn ma hemmx ksur ta` dik id-disposizzjoni u cioe` fejn l-element tal-proporzjonalita` u tal-interess generali huma tutelati.

Ben meqjusa l-fattispeci tal-kaz tal-lum, il-Qorti ma ssibx li l-Art 91 tal-Kap 318 jikser il-protezzjoni li jahseb ghalih l-Art 1 tal-Ewwel Protokoll.

Fil-kaz ta` Marianne Hili, ma tistax tinvoka ksur ghaliex fil-kaz taghha it-tnaqqis ta` 5% li qed isir mill-pensjoni ta` invalidita` taghha kien imputabbli ghall-fatt illi thallset nofs il-pensjoni tal-irtirar ta` zewgha meta ma kenitx intitolata tircievi skond l-Art 91 tal-Kap 318 propju ghax kienet tippercepixxi pensjoni ta` invalidita`.

Fil-kaz ta` Paul Hili, il-kwistjoni hija aktar generali u tmur fil-fond tal-principju. Hija l-fehma konsiderata tal-Qorti li l-interess generali jirrikjedi mizura bhal dik rakkolta fl-Art 91 tal-Kap 318. Id-disposizzjoni kif mahsuba u mwettqa ma ggibx *excessive burden.* Fid-deposizzjoni tieghu, Joseph Camilleri fisser kif tahdem is-sistema tal-pensjonijiet u x`isir mill-flus li jigu sottratti skond l-Art 91.

Fid-decizjoni taghha fil-kaz ta` "**Banfield v. United Kingdom**" tat-18 ta` Ottubru 2005, il-Qorti ta` Strasbourg iddikjarat bhala *mainfestly ill-founded* dak li fil-fatt irrizulta li kien ilment dwar *a partial forfeiture of a policeman`s pension for serious criminal misconduct.*

In vista tal-premess, il-Qorti qeghda tichad il-lanjanza tar-rikorrenti ghal allegat ksur tal-Art 37 tal-Kostituzzjoni u tal-Art 1 tal-Ewwel (1) Protokoll tal-Konvenzjoni.

Ikkunsidrat :

VII. L-Art 39(1) u (9) tal-Kostituzzjoni u l-Art 4 tas-Seba` (7) Protokoll tal-Konvenzjoni

Ir-rikorrenti jsostnu li fil-kaz taghhom l-Art 91 tal-Kap 318 huwa lesiv tal-jeddijiet taghhom kif imharsa bl-Art 39(1) u (9) tal-Kostituzzjoni u l-Art 4 tas-Seba` (7) Protokoll tal-Konvenzjoni.

L-**Art 39(1) tal-Kostituzzjoni** jaqra hekk –

Kull meta xi ħadd ikun akkużat b'reat kriminali huwa għandu, kemm-il darba l-akkuża ma tiġix irtirata, jiġi mogħti smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'liġi.

Il-Qorti mhijiex tifhem ghaliex ir-rikorrenti jaghmlu riferenza ghall-Art 39(1) tal-Kostituzzjoni ghaliex imkien fil-procediment tal-lum ma tressqet xi sembjanza ta` prova li fil-proceduri kriminali li ghalqu bis-sentenza tad-19 ta` Gunju 2008 fil-kundanna tar-rikorrent Paul Hili ghal sentenza ta` tnax-il sena prigunerija kien hemm lezjoni ta` xi natura tal-Art 39(1) tal-Kostituzzjoni.

Ghalhekk qeghda tigi respinta l-lanjanza tar-rikorrenti hekk kif fondata fuq l-Art 39(1) tal-Kostituzzjoni.

Ir-rikorrenti jirreferu wkoll ghall-**Art 39(9) tal-Kostituzzjoni** li jaqra hekk –

Ebda persuna li turi li tkun għaddiet proċeduri quddiem xi qorti kompetenti għal reat kriminali u jew tkun ġiet misjuba ħatja jew liberata ma għandha terġa' tgħaddi proċeduri għal dak ir-reat jew għal xi reat kriminali ieħor li għalih setgħat tiġi misjuba ħatja fil-proċeduri għal dak ir-reat ħlief wara ordni ta' qorti superjuri mogħti matul il-kors ta' appell jew proċeduri ta' reviżjoni dwar id-dikjarazzjoni ta' ħtija jew liberazzjoni ; u ebda persuna ma għandha tgħaddi proċeduri għal reat kriminali jekk turi li tkun ħadet il-maħfra għal dak ir-reat :

Iżda ebda ħaġa f'xi liġi ma għandha titqies li tkun inkonsistenti ma' jew bi ksur ta' dan is-subartikolu minħabba biss li tawtorizza xi qorti li tagħmel proċeduri kontra membru ta' korp dixxiplinat għal reat kriminali nonostanti kull proċeduri u dikjarazzjoni ta' ħtija jew liberazzjoni ta' dak il-membru skont il-liġi dixxiplinarja ta' dak il-korp, imma hekk illi kull qorti li tkun hekk tiġġudika dak il-membru u li hekk issibu ħati għandha meta tikkundannah għal xi piena tieħu kont ta' kull piena mogħtija lilu skont dik il-liġi dixxiplinarja.

Din id-disposizzjoni ssostni l-principju ta` **nec bis in idem**.

L-Art 4 tas-Seba` Protokoll tal-Konvenzjoni jghid hekk –

(1) Hadd ma jista' jkun ipprocessat jew jerga` jigi kkastigat ghal darb'ohra fi procedimenti kriminali that il-gurisdizzjoni ta' l-Istess Stat ghal xi reat li dwaru jkun diga` gie finalment liberat jew misjub hati skond il-ligi u l-procedura penali ta' dak l-Istat.

(2) Id-disposizzjonijiet tal-paragrafu precedenti ma ghandhomx izommu milli l-kaz jerga' jinfeta skond il-ligi u l-procedura penali ta' l-Istat in kwistjoni, jekk ikun hemm provi ta' xi fatti godda jew li jkunu ghadhom kif gew zvelati, jew inkella jekk ikun hemm xi vizzju fondamentali fil-procvedimenti ta' qabel, li jista' jkollhom effett fuq kif jizvolgi l-kaz.

(3) Ebda deroga minn dan l-artikolu ma ghandha ssir that l-artikolu 15 tal-Konvenzjoni.

Anke mix-xiehda tal-istess Paul Hili, huwa evidenti li huwa wasal biex ighid illi l-Art 91 tal-Kap 318 jilledi l-jeddijiet tieghu skond dawn id-disposizzjonijiet ghaliex fehem illi bil-fatt li kien ipprivat mill-pensjoni ghal matul il-perijodu kollu li fih kien ser jibqa` prigunier kien ifisser ghalih illi kien se jkun kastigat darbtejn.

Il-Qorti tifhem dak li ried ifisser Paul Hili. Fl-istess waqt pero` huwa evidenti minn qari tad-disposizzjonijiet in kwistjoni illi l-kontenut taghhom ma jistghux jaghtuh sostenn ghaliex l-iskwalifika tal-pensjoni skond kif jipprovdi l-Art 91 mhijiex tal-istess natura u lanqas ma tikkwalifika bhala process kriminali gdid kontrih ghall-istess reati li taghhom diga` kien misjub hati u kastigat.

Karen Reid fil-ktieb '**<u>A Practitioner`s Guide to the European Convention on Human Rights</u>**' (op. cit. pg 108 et seq) tghid hekk –

The principle of double jeopardy or non bis in idem which prohibts that a person be tried twice for the same offence is not expressly contained in the Convention itself but is subject to specific provision in Art.4 of Protocol No.7 which only came into force relatively recently for a number of Contracting States.

…

The authorities must strike a balance between the interests of the acquitted individual and the effectiveness of the criminal justice system …

No one shall be liable to be tried or punished in criminal proceedings for which he has already been finally acquitted or convicted …

In <u>Gradinger vs Austria</u>, the applicant who killed a cyclist while driving, was convicted of causing death by negligence rather than the more serious crime of being under influence of alcohol since his level was below the prescribed limit. The administrative authorities proceeded to fine him for driving under the influence of drink on the basis of a medical report which deduced that in fact he was over the limit. Since both decisions were based on the same conduct, there was a violation of Art.4 of Protocol No.7.

Van Dijk, Van Hoof, Van Rijn, Zwaak fil-ktieb '**<u>Theory and Practice of the European Convention on Human Rights</u>**' (Fourth Edition – Intersentia - Pag.979-983) ighidu hekk dwar l-Art.4 tas-Seba` Protocol -

The principle that nobody may be tried or punished again is limited to 'criminal proceedings'.

The notion of ‘criminal’ in Article 4 of Protocol No.7 is identical to the term ‘criminal’ in Article 6 of the Convention.

The ‘ne bis in idem’ principle is only applicable if the conviction or acquittal has become final.

A decision is to be considered final if, according to the traditional expression, it has acquired the force of res judicata. This is the case when it is irrevocable, that is to say when ‘no further ordinary remedies are available or when the parties have exhausted such remedies or have permitted the time-limit to expire without availing themselves of them.

In the Franz Fischer case, the Court considered that Article 4 of Protocol No.7 is not confined to the right not to be punished twice but extends to the right not to be tried twice.

Fis-sentenza taghha tat-28 ta` Frar 2007 fil-kawza "**Fl-atti tar-riferenza tal-24 ta' Novembru, 2006, mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali (Magistrat Dr. Audrey Demicoli LL.D.) fl-atti tal-kawża fl-ismijiet : Il-Pulizija (Spettur Joseph Cordina) vs John Micallef"**, din il-Qorti presjeduta mill-Onor. Imhallef J. R. Micallef qalet hekk -

Illi l-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni jipprovdi dwar id-dritt li l-ebda persuna li tkun għaddiet minn procediment quddiem Qorti kompetenti dwar reat kriminali (sew jekk tkun inħelset mill-akkuża u sew jekk tkun instabet ħatja) ma tista' terga' titressaq mixlija fi proceduri oħrajn dwar dak ir-reat jew xi reat ieħor li għalih setgħet instabet ħatja fl-ewwel procediment, għajr fuq ordni ta' Qorti ogħla mogħti matul il-kors ta' appell jew procedura ta' reviżjoni tal-ewwel process. L-istess artikolu jrid ukoll li ħadd ma jitressaq mixli dwar reat kriminali li tiegħu dik il-persuna tkun diga' ngħatat maħfra. Tali prineipju jsib ix-xbieha tiegħu ukoll fil-Kodici Kriminali, fil-każ fejn

persuna mixlija tinħeles mill-akkużi mressqin kontriha (Art. 527 tal-Kap 9).

Illi l-imsemmi sub-artikolu (9), jagħmel parti minn dak l-artikolu tal-Kostituzzjoni li jħares id-dritt għal smigħ xieraq għeluq żmien ragonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'ligi mogħti lil kull persuna akkużata b'reat ;

Illi huwa wkoll stabilit li l-prineipju tan-ne bis in idem imħares fl-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni jimplika li persuna li tkun għaddiet minn process dwar reat, m` għandha qatt terga` tgħaddi minn process ieħor dwar tali reat jew dwar reati oħra li setgħet tinstab ħatja dwarhom f'dak l-ewwel process (ara – Kollez.. Vol. LXXXIII.i.213) …

Illi jidher f'dan ir-rigward li għalkemm id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 39(9) jixxiebhu ma' dawk tal-artikolu 4 tar-Raba' Protokoll tal-Konvenzjoni f'dak li huwa l-qofol tal-principju maħsub, bl-ebda mod ma jista' jsir tqabbil tagħhom fuq il-livell ta' applikazzjoni jew tifsir (ara – sentenza – Qorti Kostituzzjonali – 20 ta` Novembru 2000 - Spiteri vs Avukat Generali). Għalhekk, meta wieħed iqis il-principju tan-ne bis in idem għall-finijiet ta' jeddijiet fondamentali tal-bniedem, wieħed irid iżomm sewwa quddiem għajnejh id-differenza bejn il-livell kostituzzjonali u dak konvenzjonali ;

Illi, kif ingħad, dan is-sub-artikolu fil-Kostituzzjoni jagħti ħarsien usa' lill-persuna mixlija minn dak mogħti mill-artikolu 527 tal-Kodici Kriminali, sewwasew għaliex jgħolli għal dak li jirrigwarda l-piż tal-prova l-eccezzjoni tan-ne bis in idem għal-livell ta' garanzija kostituzzjonali bil-konsegwenza li persuna li jkollha dan il-jedd mhedded jew attwalment miksur quddiem qorti kriminali għandha l-jedd tirrikorri għall-protezzjoni quddiem qorti ta' xejra kostituzzjonali. Iżda dak l-artikolu huwa marbut b'eccezzjoni li ma tinsabx fid-dispożizzjoni korrispondenti tal-Konvenzjoni ;

Illi għal dak li jirrigwarda l-aspett tal-principju tan-ne bis in idem taht il-Konvenzjoni, jieħu xejra xi ftit differenti minn dak li japplika taħt il-Kostituzzjoni. Il-Qorti diga` accennat għal dan aktar qabel, u l-istess ħaga tennew il-Qrati tagħna wkoll f'xi każijiet li kienu jmissu din il-kwestjoni …

il-principju tan-ne bis in idem (magħruf ukoll bħala r-"rule against double jeopardy"), li huwa meqjus bħala element ewlieni biex jigi assikurat smigħ xieraq lil persuna u li jagħmel parti sħiħa mill-assjem ta' garanziji li jobbliga lill-Istat li jiggarantixxi lil kull persuna mixlija b'reat li ma jinkisrulhiex il-jeddijiet mogħtijin lilha taħt dak id-dritt. Iżda, fl-istess waqt, wieħed m'għandux iħawwad il-jedd tan-ne bis in idem mal-jedd ta' smigħ xieraq daqslikieku kienu l-istess ħaga …

Jidher li, għall-finijiet tal-Konvenzjoni, deciżjoni titqies bħala gudikat meta tkun irrevokabbli u meta ma jkun għad fadal l-ebda rimedju ieħor disponibbli għall-partijiet li jista' jibdel dik id-decizjoni (ara t-tifsira mogħtija fit-Tielet Skeda mehmuża mal-Att XIV tal-1987 li hija silta mir-Rapport Spjegattiv għas-Seba' Protokoll li hemm mal-Konvenzjoni, par. 22) ;

Illi l-principju tan-ne bis in idem jimplika tabilfors li tkun teżisti sentenza jew deciżjoni li tiswa (għalkemm mhux bilfors tkun waħda li fiha l-akkużat ikun instab ħati) bħala ostaklu għal procedura dwar l-istess reat warajha …

Dwar l-isfera ta` applikazzjoni tal-artikolu 4 tas-Seba' Protokoll, il-Qorti identifikat dawn l-elementi biex jista` jinghad li tali jedd ikun inkiser :

(i) teħid ta' proceduri jew l-għoti ta' piena mill-gdid ; (ii) fi procediment kriminali ; (iii) għal reat li dwaru tkun diga' ngħatat deeiżjoni finali ; (iv) fl-istess gurisdizzjoni ; u (v) skond il-ligi u l-procedura ta' dak il-pajjiż. L-għan ewlieni ta' dan l-artikolu huwa għalhekk dak li jżomm milli ssir ripetizzjoni fl-istess Stat ta' proceduri kriminali li jkunu

ntemmu qabel b'deċiżjoni finali (ara – Gradinger vs Austria – op. cit.) ;

Illi ta' min iżomm quddiem għajnejh li l-kliem tal-artikolu 4 tas-Seba' Protokoll jirreferi għal proeess jew kastig "għaldarboħra" ta' persuna għal reat li dwaru tkun diga' giet kundannata jew meħlusa b'sentenza li tkun finali : l-artikolu ma jirreferix għall-"istess reat". Jidher għalhekk li l-mira ewlenija tal-imsemmi artikolu hija dik li persuna ma tigix processata iżjed minn darba għall-istess fatt u mhux biss li ma tigix kastigata iżjed minn darba għalih. Lanqas jidher li dak l-artikolu jagħmel distinzjoni dwar jekk il-procedimenti dwar persuna għal reat ikunu ttieħdu quddiem l-istess qorti jew inkella jkunux saru quddiem qrati differenti ;

Illi kemm hu hekk, gie mfisser ukoll li "the question whether or not the non bis in idem principle is violated concerns the relationship between the two offences at issue and can, therefore, not depend on the order in which the respective proceedings are conducted" (ara - Fischer vs Austria - 29.05.2001 - Applik. Nru. 37950/97 - par.29) ;

Għalhekk, "while it is true that the mere fact that a single act constitutes more than one offence is not contrary to this Article, the Court must not limit itself to finding that an applicant was, on the basis of one act, tried and punished for nominally different offences ... Thus, where different offences based on one act are prosecuted consecutively, one after the final decision of the other, the Court has to examine whether or not such offences have the same essential elements" (ara - Ponsetti and Chesnel vs France - 14.9.1999 - Applik. Nru. 36855/97) ;

Illi minn dak li joħrog minn dawn id-deliberazzjonijiet tal-Qorti Ewropeja wieħed jislet il-fehma li dak li huwa essenzjali għad-determinazzjoni ta' jekk it-"tieni"procediment jiksirx ir-regola tan-ne bis in idem hu jekk ir-reat li bih il-persuna tigi mixlija jikkostitwix għemil bl-istess elementi tar-reat li dwaru dik il-persuna kienet

diga' nstabet ħatja. Jekk l-elementi jirriżultaw l-istess jew jirkbu fuq xulxin, allura t-tendenza hija li jkun hemm ksur tal-principju tan-ne bis in idem. Min-naħa l-oħra, jekk l-ghemil wieħed jagħti lok għal iżjed minn reat punibbli wieħed, it-teħid ta' iżjed minn procedura waħda fil-gurisdizzjoni tal-istess Stat dwar kull reat ma jiksirx dik ir-regola (ara - Goktan vs France -2.7.2002 - Applik.Nru. 33402/96 - par. 44, 52)

In vista tal-premess, il-Qorti qeghda <u>tichad</u> il-lanjanza tar-rikorrenti <u>anke</u> ghal allegat ksur tal-Art 39(9) tal-Kostituzzjoni u tal-Art 4 tas-Seba` (7) Protokoll tal-Konvenzjoni.

Ikkunsidrat :

VIII. <u>L-Art 6(1) tal-Konvenzjoni</u>

Ir-rikorrenti jilmentaw ukoll minn ksur tal-Art 6(1) tal-Konvenzjoni li jaqra hekk –

Fid-decizjoni tad-drittijiet civili u ta' l-obbligi tieghu jew ta' xi akkuza kriminali kontra tieghu, kulhadd huwa ntitolat ghal smigh imparzjali u pubbliku fi zmien ragonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b`ligi. Is-sentenza ghandha tinghata pubblikament izda l-istampa u l-pubbliku jista' jigi eskluz mill-proceduri kollha jew minn parti minnhom fl-interess tal-morali, ta' l-ordni pubbliku jew tas-sigurtà nazzjonali f 'socjetà demokratika, meta l-interessi tal-minuri jew il-protezzjoni tal-hajja privata tal-partijiet hekk tehtieg, jew safejn ikun rigorozament mehtieg fil-fehma tal-qorti f'cirkostanzi specjali meta l-pubblicità tista' tippreudika l-interessi tal-gustizzja.

L-awturi Harris, O`Boyle & Warbrick tal-ktieb **"Law of the European Convention on Human Rights**" (Second Edition – 2009 – Oxford – pag 201) ighidu hekk :

The Court (b`riferenza ghall-Qorti ta` Strasbourg) *has stressed that "the right to a fair trial holds so prominent a place in a democratic society that there can be no justification for interpreting Article 6(1) of the Convention restrictively*" (*Perez v France – 2004-I ; 40 EHRR 909 para 64 GC*).

Ikomplu hekk fil-pagna 202 –

The Court also allows States a wide margin of appreciation as to the manner in which national courts operate … A consequence of this is that in certain contexts the provisions of Article 6 are as much obligations of results as of conduct, ***with national courts being allowed to follow whatever particular rules they choose so long as the end result can be seen to be a fair trial****.* (enfasi ta` din il-Qorti)

Izjed fil-pagna 204 –

In some contexts a breach of Article 6 will only be found to have occurred upon proof of "actual prejudice" to the applicant.
(enfasi ta` din il-Qorti)

Fil-pagna 224 jinghad –

Article 6 does not control the content of a state`s national law ; it is only a procedural guarantee of a right to a fair hearing in the determination of whatever legal rights and obligations a state chooses to provide in its law.

Imbaghad aktar lura fil-pagna 251 –

The right to a fair hearing supposes compliance with the principle of equality of arms. This principle, which applies to civil as well as criminal proceedings, requires each party to be given a reasonable opportunity to present his case under conditions that do not place him at a substantial disadvantage vis-à-vis his opponent. In general terms, the principle incorporates the idea of a fair balance between the parties.

L-awturi Van Dijk, Van Hoof, Van Rijn, Leo Zwaak fil-ktieb **"Theory and Practice of the European Convention on Human Rights"** (op. cit.) jaghmlu din l-analizi :

Fil-pagna 578 –

When is a hearing fair ? In the Kraska case (sentenza tad-19 ta` April 1993) *the Court took as a starting-point that the purpose of Article 6 is inter alia "to place the tribunal under a duty to conduct a proper examination of the submissions, arguments and evidence adduced by the parties, without prejudice to its assessments of whether they are relevant to its decision.*

Fil-kaz tal-lum, irrizulta illi r-rikorrenti kkontestaw id-decizjoni li ha d-Dipartiment tas-Sigurta` Socjali skond l-Art 91 tal-Kap 318 quddiem l-Arbitru skond il-ligi. Il-Qorti m`ghandhiex prova li ta` xi rrizulta minn dak il-procediment. Fl-istess waqt minn imkien ma rrizulta ppruvat illi r-rikorrenti kienu pprivati mid-dritt taghhom ghal smigh xieraq.

In vista tal-premess, il-Qorti qeghda tichad il-lanjanza tar-rikorrenti anke ghal allegat ksur tal-Art 6(1) tal-Konvenzjoni.

Ikkunsidrat :

IX. <u>L-Art 14 tal-Konvenzjoni</u>

Id-disposizzjoni citata mir-rikorrenti taqra hekk –

It-tgawdija tad-drittijiet u libertajiet kontemplati f 'din il-Konvenzjoni ghandha tigi assigurata minghajr diskriminazzjoni ghal kull raguni bhalma huma s-sess, razza, kulur, lingwa, religjon, opinjoni politika jew opinjoni ohra, origini nazzjonali jew socjali, assocjazzjoni ma' minoranza nazzjonali, proprjetà, twelid jew status iehor.

Ir-rikorrenti jikkontendu li l-Art 91 tal-Kap 318 <u>jiddiskrimina</u> kontra taghhom ghaliex ir-rikorrent Paul Hili huwa "<u>prigunier</u>".

Il-Qorti <u>ma tistax tikkondividi</u> l-fehma tar-rikorrenti propju ghaliex persuna li tkun qeghda tiskonta, b`mod legittimu u skont il-ligi, sentenza definittiva ta` prigunerija ma tassumix *status.* Il-kastig tal-habsi ma jaghtix *status* izda jippriva skond kif determinat fis-sentenza minn drittijiet stabbiliti mil-ligi ewlieni fosthom id-dritt ghal-liberta`. Fl-istess waqt il-karcerazzjoni ma tibdel xejn mill-is*tatus* ta` persuna. Kwindi – fil-fehma tal-Qorti – ma tinsorgi l-ebda kwistjoni ta` diskriminazzjoni fil-parametri delineati mir-rikorrenti stess bl-azzjoni taghhom tal-lum.

In vista tal-premess, il-Qorti qeghda <u>tichad</u> il-lanjanza tar-rikorrenti <u>anke</u> ghal allegat ksur tal-Art 14 tal-Konvenzjoni.

<u>Decide</u>

Ghar-ragunijiet kollha premessi, il-Qorti qeghda taqta` u tiddeciedi din il-kawza billi –

Tilqa` l-eccezzjoni preliminari tas-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Finanzi, Ekonomija u Investiment, u ghalhekk qeghda tilliberah mill-osservanza tal-gudizzju.

Tilqa` l-eccezzjonijiet kollha tal-intimati l-ohra.

Tichad it-talbiet kollha tar-rikorrenti.

Tordna lir-rikorrenti sabiex ihallsu l-ispejjez kollha ta` din il-kawza.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------